

azt a mozgalmat, mely a Balaton kutatását tűzte ki feladatául, azért indítványozza:

Fogadják el a jelenlevők, mint a zoológiai értekezlet tagjai, az ő erre vonatkozó nézetét és kérje fel a zoológiai értekezlet a Természett. Társulat Elnökségét vagy Választmányát, hogy vegye fontolóra egy a Balatonon s a magyar tengerparton létesítendő zoológiai állomás szükségességét, s ha ezt tudományos fejlődésünk egyik fontos tényezőjének ismeri: a Természett. Társulat tegye meg a kezdeményező lépéseket, indítsa meg a mozgalmat, melynek célja e zoológiai állomások létesítése volna.

Dr. Horváth Géza szintén kívánja és szükségesnek tartja egy magyar zoológiai állomásnak a létesítését. Sokkal kisebb nemzetek és országok, például Csehország, ebben megelőzték már hazánkat. Ő nem akarja kijelölni a helyet, hogy hol állítsák fel az új intézet; szívesen látná az új intézetet a magyar tengerparton, de a Balatonon is. Hozzájárul ahhoz az indítványhoz, hogy a zoológiai értekezlet kérje fel a

Természett. Társulat Elnökségét a kezdeményezésre.

A jelenlevők határozattá emelik Herman Ottó indítványát.

3. Dr. Rátz István a *Taenia lineata* belférget ismerteti, mely igen ritka parazitája a kutyának s Izlandot kivéve, a hol gyakori (K r a b b e), csak Göttingában találták egyes proglottisait fej nélkül, a melyeket azután Hamann részletesen leírt. Zschocke munkájából nem tűnik ki, hogy a vizsgálta példányok honnan eredtek. Az előadó boncoláskor találta két példányát kutya beleiben s festett készítmények és sorozatos metszetek alapján különösen az ivarszerveket tanulmányozta, a melyek sokban különböznek a kutya beleiben tartózkodó többi Taeniák hasonló szerveitől. A főkülönbségek abban állanak, hogy az ivarnyílások nem a proglottisok szélén, hanem a felületén vannak s a női ivarnyílás magasabban fekszik, mint a cirrusburok nyílása; azonkívül eltérő a béjmirigynek és a petéknek szerkezete is s így a *Taenia lineata* mintegy átmenetet látszik képezni a *Taenia* és a *Bothriocephalus* nem között.

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(7.) *Magyarország időjárása 1893 januárius havában.* Az idei januárius, melyvel az 1893. esztendő időjárásának a történetét megkezdjük, a maga nemében fölötte rendkívüli volt. Hazánk meteorológiai feljegyzéseiben alig akadunk hónapra, mely makacs és nagyfokú hideg tekintetében az idei januáriust túlszárnyalná. Csakis az 1879-ik év rendkívülien zord december hónapja az, mely vele mérkőzhetik s azt sokan a század leghidegebb hónapjának tartják. Budapest jobbparti oldalán 1862 óta folytatott rendszeres thermometer-leolvasások igazolják, hogy e 31 évi időszakban leghidegebb volt az 1879-iki december, melynek (valódi) hőmérséklete -10.5° C.; második leghidegebb hónapnak következik mindjárt utána az idei januárius -9.6 C. fokkal, mely egyszersmind az összes januáriusok között a leghidegebb.

Ha néhány helynek januáriusi középhőmérsékletét a 20 évi, 1871—90-ig ter-

jedő átlagos hőmérséklettel összehasonlítjuk, így:

	Januárius 1871—90.	1893.	Eltérés
Késmárkon	-4.8	-13.1	8.3
Pozsonyban	-1.4	-8.8	7.4
Budapesten	-1.9	-9.6	7.7
Pécsen	-1.2	-7.9	6.7
Eperjesen	-3.6	-11.7	8.1
Ungvárt	-3.0	-10.6	7.6
Debreczenben	-3.1	-11.6	8.5
Szegeden	-1.9	-10.6	8.7
Aradon	-2.0	-10.2	8.2
N.-Szebenben	-4.3	-11.0	6.7

akkor kitűnik, hogy e hónap a többévi átlagon 7—8 fokkal maradt alul, a mi kétségen kívül szokatlan nagyságú anomália.

E téli hideg nem csak keménységével éreztette egész súlyát, hanem főleg szívóságával is. Mert erős fagyok már december 25-ikén köszöntöttek be s minthogy kevés kivétellel majdnem az egész januárius hó folyamán át megmaradtak, igen hosszan-

tartó hideg időszakot alkottak. Így Budapesten az egész hónapban nem volt olyan nap, melynek közép-hőmérséklete a 0° fölé emelkedett volna és tekintve, hogy december utolsó 8 napján a temperatura egyáltalán a fagypontra alatta maradt, a hideg időszak e helyütt 39 napra terjedt, melyek közül 20 olyan; hogy a napi közép -10° C.-nál is alacsonyabb.

A hőmérséklet rendes menetével szemben, mely a budapesti 20 évi pentadértékekből: -2.4 , -2.3 , -2.0 , -1.6 , -1.2 , -0.7° C. felismerhető, az ideai pentádok: -4.4 , -8.9 , -11.8 , -9.4 , -11.9 , -11.5 a már említett nagy eltérést tüntetik fel.

S ezen meteorológiai állapotok nagyobb-kisebb módosulással országszerte uralkodtak. Átmeneti enyhülés a hó 3—7-ike, 17—19-ike között volt tapasztalható, valamint 31-ikén is; az első többnyire csak kisebb mértékben nyilvánult, a második inkább keletre szorított, az utolsó pedig általános volt s lényegesen enyhébb időszak előhírnökeül tekintendő. A hideg pedig a hónap folyamán kétszer érte el tetőpontját: első ízben 14-ike körül, másodszor 28-ika körül; egyes helyeken a thermometer mélyen sülyedt a 20 fok alá, de itt-ott a 30 fok alá is.

A hőmérsékletnek alacsony volta különben abban is kifejezésre jut, hogy a havi szélsőségek a nekik megfelelő átlagos értékek alá sülyedtek s mivel a minimum negatív eltérése igen jelentékeny, a hőmérséklet havi ingadozásának a nagysága e hónapban a szokottnál nagyobboknak mutatkozik. Selmeczbányán 4.0° C. 3-ikán és -17.6° 16-ikán, Ungvárt 4.4° 3-ikán és -25.0° 13-ikán, Huszton 3.8° 4-ikén és -33.4° 13-ikán, Nyiregyháza 0.5° 4-ikén és -24.4° 14-ikén, Ó-Gyallán -1.8° 5-ikén és -26.4° 23-ikán, Aradon 0.5° 17-ikén és -23.3° 9-ikén, Pancsován 3.4° 26-ikán és -25.7° 14-ikén és Gyergyó-Szent-Miklós 1.6° C. 3-ikán és -28.6° C. 14-ikén volt a rendes leolvasási időben észlelt legmagasabb, illetőleg legalacsonyabb hőmérséklet.

E hónap továbbá csapadéokban is bővelkedett. Igen sűrű és gyakori havazások terjedelmes hóréteget alkottak, mely aztán maga is, mint a lehülésnek egyik tényezője működött. A csapadékos napok száma és a csapadék havi mennyisége fölülmulta a középértéket. Eperjesen esett 57 mm. 9 napon, Debreczenben 43 mm. 14 napon,

Szegeden 63 mm. 15 napon, Nagy-Szebenben 40 mm. 10 napon, Herkulesfürdőn 176 mm. 15 napon, Kőszegen 61 mm. 8 napon és Fiumében 36 mm. 7 napon. Alakjára nézve a csapadék majdnem kizárólag hó volt, Erdélyben és a Kárpátok alján pedig aránylag kevesebb esett, mint az Alföldön és a déli határszéleken. Viharos szelek, melyek 3., 4., 18. és 19-ikén hófúvásokat okoztak, a közlekedést sok helyütt megakasztották. Mint csapadékos nap kiválik a hó 3., 17. és 25-ike, mely napokra többnyire a havi maximum is esik.

A barométer középállása 3—4 milliméterrel alacsonyabb a rendesnél, a levegő relatív nedvessége pedig néhány százalékkal az átlagos értéke fölé emelkedett, valamint a borultság foka is fölülmulta a felhőzetnek januárius havi közép nagyságát. Ó-Gyallán a talajhőmérő 0.5 m. mélységben -2.5° C. és 1 m. mélységben 2.1° C.-ot mutatott.

Az időjárás lefolyása az európai időjárás helyzet tekintetbe vételével röviden következőleg foglalható össze. A hónap elején döntő hatással voltak az időjárásra azon barometrikus depressziók, melyek a Földközi-tengeren fejlődtek és Magyarországot hatáskörükbe ejtve, keleti irányban húzódtak. Ilyenmő élesen határolt depresszió mutatkozott 2-ikán Olaszország fölött, mely aznap nálunk délnyugoton erős havazást indítva meg, a következő két napon mint valóságos hóvihar vonult keresztül hazánkon. Ez időben a fagyok kissé mérséklődtek. 6-ikától kezdve az idő szárazabbra fordult, a hőmérséklet mindinkább sülyedt; ezen állapot magyarázatul szolgáljon, hogy oroszországi magas légnyomással szemben az alacsony nyomás a Földközi-tenger déli részén, majd (7., 8. és 9-ikén) a Biscaya-öböl környékén tartózkodott, miből kifolyólag szárazföldi légáramlatok tartottak felénk. 9-ikén a levegő már erősen lehült és az utána következő alacsony temperaturák, melyek az északnyugoti maximum megjelenésével esnek össze, zord jellemet adtak az időjárásnak. Különösen 13-ikról 14-ikére, midőn a maximum rövid időre fölé került, a hólepte föld feletti légrétegek melegvesztesége igen érezhetővé vált. (Fiumében is -9° C.-ig sülyedt a thermometer.) A havazás megújult 10-ikén majdnem mindenütt (a depresszió a Bottni öböl felől nyulik délre), 11-ikén keleten és délen (depresszió Lengyelország és Itália

fölött) és 12-ikén az Alföldön és Erdélyben. 13., 14-ikén a havazás szünetelt, majd olasz depresszió következtében 15-ikén délnyugotról újra megindult és 16., 17., 18-ikán országossá vált. A hideg ez alatt a legtöbb helyen alig gyengült, de keleten 17-ikére már lényeges enyhülést tapasztaltak. Így Nagy-Szebenben 16-ikán reggel a hőmérő még -24.4 C. fokot mutatott, a következő napon délben azonban 4.8 C^o-ra szállt fel, a mi 29.2 foknyi emelkedést tesz aránylag rövid idő alatt. E jelenség a déli depressziókkal szokott bekövetkezni. A következő napokon a hideg egyre tart, a havazás is folytatódik (kevesebbet havazott Erdélyben). 20-ikán egy magasnyomású réteg húzódik Európán át nyugot-keleti irányban és északról jövő depressziók okozzák a havazást. 25-ikén nyugoti maximum és északról benyuló minimum hatása alatt a hőmérséklet Nyugat-Európában általánosan 0° fölé ment; az enyhülés azonban csak hazánk határáig tudott érvénye-

sülni és nevezetes, hogy a nyugoti határon Bécsben, Sopronban 25-ikén nagy eső esett erős északnyugoti szelek kíséretében, egyebütt pedig keleti maximum hatása alatt a hideg megmaradt keleti szelekkel (Budapest 25-ikén délben -15.4° C. volt). 27-ikén általános hőemelkedés és szárazabb idő jelenkezik, 28-ikán és 29-ikén az orosz maximum mélyen benyúlik Magyarországra, a minimum egyidejűleg északnyugoton van, a hőmérséklet újra süllyed és ezzel, úgy látszik, a tél »kiadta az utolsó mérgét«, mert 31-ikétől kezdve az enyhülés tartós.

Egészben tehát az idei januáriust az emlékezetes hónapokhoz sorozhatjuk. Rendkívüli hidegsége az összes folyóvizeket erős jégpáncéllal, csapadékhiánya pedig a talajt vastag hótakaróval borította. Mindkét körülmény az áradások veszélyét fenyegetővé tette. A szerves lényeknek is bőven kijutott osztályrészők azon viszonytagságokból, melyekkel ilyen kemény hidegek rendszerint járnak. RÓNA ZSIGMOND.

A CSILLAGOS ÉG.

Bolygók (márczius 15-ikétől április 15-ikéig). *Merkur* mint alkonyicsillag, április második felében mint hajnalcsillag az egész hó tartama alatt a Halak csillagképében retrograd mozgásban vesztegel. Április 4-ikén a Vénussal együttáll. — *Vénus* az Aquarius csillagzat keleti részéből a Halak keleti részéig jut. Napkelte előtt rövid ideig mint hajnali csillag látható. — *Mars* éjfél körül nyugszik és α Taurus csillagképében található, melynek nyugoti határáról a Plejádok és Hyádok csillagcsoportja között Aldebaran (α Tauri) elsőrendű vörös színű csillag fölé vonul. — *Jupiter* az éj első felében még látható az Aries csillagkép déli oldalán; márczius 20-ikán elfödi a Hold. — *Saturnus* márczius 29-ikén szemben áll a Nappal s ezért egész éjjel látható; γ Virginis mellett foglal helyet s lassú retrograd mozgásban van; április 1-sején elfödi a Hold. — *Uranus* az éj első felében kel s a Libra csillagkép α nevű csillagjától nyugotra lassú retrograd mozgásban található.

Tünemények. Márczius 16-ikán este 6h 25m 43s a Jupiter első holdjának fogyatkozása, kilépés. — Márczius 17-ikén reggel 6h-kor a Vénus és a Hold együttállásban.

— Márczius 18-ikán reggel 5h 50m-kor újhold. — Márczius 19-ikén délelőtt 9h-kor a Merkur és a Hold együttállásban. — Márczius 20-ikán reggel 9h 31m-kor a Jupiter és a Hold együttállása bekövetkező fődéssel; délelőtt 9h 54m-kor a Nap a Kos jegyében lép s kezdetét veszi a tavasz; este 8h-kor a Hold a földközélen. — Márczius 21-ikén este 7h 28m 47s-kor a Jupiter második holdjának fogyatkozása, kilépés. — Márczius 22-ikén reggel 6h-kor a Mars és a Hold együttállásban. — Márczius 23-ikán este 8h 20m 45s-kor a Jupiter első holdjának fogyatkozása, kilépés; éjfél előtt 11h-kor β Tauri másodrendű csillag együttállása a Holddal, bekövetkező fődéssel. — Márczius 24-ikén este 10h 50m-kor első holdnegyed. — Márczius 29-ikén délelőtt 11h-kor a Saturnus és a Nap szembenállásban. — Április 1-én éjfél után 3h-kor a Merkur alsó együttállásban a Nappal; reggel 8h 34m-kor holdtölte. — Április 2-ikén este 7h 42m 48s-kor a Jupiter harmadik holdjának fogyatkozása, kilépés. — Április 3-ikán délután 5h-kor az Uranus és a Hold együttállásban. — Április 4-ikén a Merkur és a Venus együttállásban; a Merkur $3^{\circ} 48'$ -czel északra áll. — Április 5-ikén este 8h-kor

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.